

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 czerwca 2017 roku (znak: ENP/25/021057492) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) odmówił J. S. prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury, powołując się na fakt, iż nie przedłożono dowodów, ani nie ujawniono okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, w związku z czym brak jest podstaw do ponownego ustalenia wysokości emerytury.

/decyzja z dnia 20.06.2017 r. k. 93/94 plik II akt ZUS/

W dniu 6 lipca 2017 roku J. S. wniósł odwołanie od powyższej decyzji, zaskarżając ją w całości i domagając się jej zmiany i ponownego ustalenia wysokości emerytury przyznanej J. S. decyzją z dnia 17 lutego 2016 roku, z uwzględnieniem otrzymywanych dodatków do wynagrodzenia w latach 1970-1979. W uzasadnieniu swojego stanowiska ubezpieczony wskazał, iż w sprawie ujawniły się nowe okoliczności i dowody w postaci zeznań świadka W. W. (1), złożonych w toku postępowania odwoławczego od decyzji z dnia 17 lutego 2016 roku, wobec których wnioskodawca cofnął odwołanie i wystąpił z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości emerytury. Zeznanie W. W. (1) wskazywały bowiem w sposób jednoznaczny, iż przedłożone przez ubezpieczonego karty wynagrodzeń stanowią udokumentowanie jego dodatków do wynagrodzenia w latach 1970-1979.

/odwołanie k. 2-5, koperta – k.6/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 sierpnia 2017 roku organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

/ odpowiedź na odwołanie z dnia 2 sierpnia 2017 roku – k.7/

Pismem z dnia 14 listopada 2018 roku pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował odwołanie, wnosząc o:

- zaliczenie do emerytury wnioskodawcy deputatu węglowego za brakujące okresy w latach 1970-1975, albowiem deputat węglowy w latach 1970 – do lutego 1971 wynosił 50 złotych, a od marca 1971 do kwietnia 1975 wynosił 55 złotych, co wynika z kart wnioskodawcy,

- zaliczenie do emerytury wnioskodawcy godzin nocnych, które od lipca 1971 roku były wypłacane w wysokości 1,10 zł, od sierpnia 1971 roku w wysokości 1,25 zł, od marca 1972 roku w wysokości 1,45 zł, od maja 1973 r. 3,85 zł, od stycznia 1974 roku w wysokości 3,90 zł, a od września 1974 r. do kwietnia 1975 r. w wysokości 4,25 zł poprzez zaliczenie w brakujących miesiącach 40 godzin nocnych,

- zaliczenie do emerytury wnioskodawcy wynagrodzenia za zastępstwo za rok 1971 kwoty 1.943 zł (wypłacone w październiku 1971), za rok 1972 – 314 zł (marzec 1972), 983 zł (czerwiec 1972), 2.334 zł (lipiec 1972), za rok 1973 – 871 zł (luty 1973),

- w okresie za lata 1975-1979 wniósł o zasądzenie emerytury w wysokości ustalonej poprzez odniesienie do wynagrodzenia R. D. (1). W razie nieuwzględnienia wniosku wniósł natomiast o zaliczenie deputatu węglowego w wysokości 55 złotych za każdy miesiąc oraz pracy w godzinach nocnych w wysokości 4,25 zł za każdy miesiąc poprzez zaliczenie 40 godzin nocnych za każdy miesiąc.

Jednocześnie oświadczył, że nie wnosi o uwzględnienie premii za lata 1970-1972 oraz rok 1974 za miesiące, za które brakuje kart wynagrodzeń oraz wniósł o uwzględnienie wszystkich kwot wskazanych na kartach za 1973 roku, albowiem za ten rok nie brakuje żadnej karty.

/pismo z dnia 14 listopada 2018 roku k. 144 - 146/

Na rozprawie w dniu 25 lutego 2019 roku - poprzedzającej wydanie wyroku - pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie tak jak sprecyzował to w piśmie z dnia 14 listopada 2018 roku oraz wniósł o uwzględnienie wynagrodzeń wskazanych na karcie za listopad 1970 roku. Natomiast pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania.

/stanowiska stron e - protokół z dnia 25 lutego 2019 roku 00:01:42 - 00:03:51 - płyta CD k.168/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. S. urodził się w dniu (...).

/okoliczność bezsporna/

W dniu 10 listopada 2014 roku ubezpieczony złożył wniosek o wypłatę emerytury.

/wniosek z dnia 10.11.2014r. – k.1/4 plik II akt ZUS/

Decyzjami z dnia 12 stycznia 2015 roku (znak: ENP/25/021057492 oraz znak: ENM/25/021057492) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał wnioskodawcy emeryturę od dnia 30 listopada 2014 roku, tj. od daty osiągnięcia wieku emerytalnego, obliczając jej wysokość w oparciu o art. 26 i art.183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Jednocześnie wskazano, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczonego zatrudnienia.

/decyzje – k.39/40, 43/44 plik II akt ZUS/

W dniu 29 grudnia 2014 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury i podjęcie wypłaty emerytury.

/wniosek z dnia 29.12.2014 r.- k. 47/48 plik II akt ZUS/

Decyzją z dnia 8 stycznia 2015 r. ZUS I Oddział w Ł. z urzędu ponownie ustalił kapitał początkowy J. S. na dzień 1 stycznia 1999 r. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1980 roku do 31 grudnia 1989 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 113,58 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 1.386,69 zł – wynikającą z iloczynu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 113,58% oraz kwoty bazowej (1.220,89 złotych). Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 29 lat, 5 miesięcy, tj. 353 miesiące oraz okresy nieskładkowe w ilości: 4 miesiące.

Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku została wyliczona w następujący sposób:

$293,01 \text{ złotych} \times 90,39\% \text{ (współczynnik proporcjonalny)} = 264,85 \text{ złotych}$

$(353 \text{ miesiące składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 1.386,69 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 530,27 \text{ złotych}$

$(4 \text{ miesiące nieskładkowe} \times 0,7\%) : 12 \times 1.386,69 \text{ złotych (podstawa wymiaru)} = 3,19 \text{ złotych}$

RAZEM = 798,31 złotych

$798,31 \text{ złotych} \times 209 \text{ miesięcy (średnie dalsze trwanie życia)} = 166.846,79 \text{ złotych (kapitał początkowy na dzień 1.01.1999 roku)}$

/decyzja o ustaleniu wartości kapitału początkowego – k. 28-30 plik III akt ZUS/

Decyzją z dnia 17 lutego 2016 roku (znak: ENP/25/021057492) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 29 grudnia 2014 roku przyznał J. S. decyzją ostateczną emeryturę od 1 grudnia 2014 roku, tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Jako kwotę składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji przyjęto 37.186,10 zł. Jako kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego – 531.603,62 zł. Średnie dalsze trwanie życia 209,20 miesięcy. Wyliczona na podstawie powyższych danych, zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej- emerytura wyniosła 2.718,88 zł.

W decyzji stwierdzono także, iż emerytura po waloryzacji przysługuje w kwocie 2.754,88 zł od 1 marca 2015 roku oraz w kwocie 2.761,49 zł od 1 marca 2016 roku.

/decyzja z dnia 17.02.2016 r. k. 67/68 plik II akt ZUS/

Od powyższej decyzji ubezpieczony złożył odwołanie w dniu 23 marca 2016 roku, zarzucając jej nieuwzględnienie otrzymywanych przez ubezpieczonego dodatków do wynagrodzenia w latach 1970-1979, które mają znaczący wpływ na wysokość otrzymywanej emerytury.

/odwołanie z dnia 23 marca 2016 roku k. 2-3 akt sprawy VIII U 828/16/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 kwietnia 2016 roku organ rentowy podniósł, iż za okres 1970-1979 uwzględniono jedynie wynagrodzenie zasadnicze w wysokości 1.200 złotych miesięcznie. Nie uwzględniono natomiast otrzymywanych w tym okresie premii, gdyż brak jest informacji potwierdzających jej wysokość. Organ rentowy uznał przy tym za niewystarczający dowód w postaci kart obiegowych (kar wynagrodzeń), podkreślając, że kwestia ich mocy dowodowej była oceniana już w dwóch postępowaniach sądowych (przez Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie III AUa 342/06 oraz przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawie IX U 743/08).

/odpowiedź na odwołanie z dnia 21 kwietnia 2016 roku k. 4 akt sprawy VIII U 828/16/

W toku procesu toczącego się przed Sądem Okręgowym w Łodzi skutek odwołania J. S. od decyzji z dnia 17 lutego 2016 roku pod sygnaturą akt VIII U 828/16 – została przesłuchana w charakterze świadka W. W. (2), która potwierdziła, iż przedstawione przez ubezpieczonego karty wynagrodzeń były sporządzane m.in. przez nią jako referenta ekonomicznego przy liczeniu płac pracodawcy. W związku z powyższym, po złożeniu omawianych kart wynagrodzeń, pełnomocnik wnioskodawcy cofnął odwołanie i oświadczył, iż w związku z ujawnieniem się nowych dowodów i okoliczności zamierza złożyć wniosek do ZUS – u w trybie art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Postanowieniem z dnia 27 kwietnia 2017 roku Sąd Okręgowy w Łodzi umorzył postępowanie w sprawie.

/e - protokół z dnia 19 stycznia 2017 roku 01:47:07 – 02:06:30 - płyta CD k. 74 akt sprawy VIII U 828/16, e - protokół z dnia 27 kwietnia 2017 roku 00:12:59 - 00:40:20 - płyta CD k. 101 akt sprawy VIII U 828/16, postanowienie z dnia 27.04.2017 k. 102 akt sprawy VIII U 828/16/

Wnioskiem z dnia 23 maja 2017 roku J. S. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. o ponowne ustalenie wysokości emerytury przyznanej mu decyzją z dnia 17 lutego 2016 roku z uwzględnieniem otrzymywanych dodatków do wynagrodzenia w latach 1970-1979.

/wniosek k. 71/72 plik II akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 czerwca 2017 roku (znak: ENP/25/021057492) Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 887) odmówił J. S. prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury, powołując się na fakt, iż nie przedłożono dowodów ani nie ujawniono okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, w związku z czym brak jest podstaw do ponownego ustalenia wysokości emerytury.

/decyzja z dnia 20.06.2017 r. k. 93/94 plik II akt ZUS/

W okresie od dnia 24 marca 1969 roku do dnia 31 maja 1990 roku J. S. był zatrudniony w (...) w Ł. na stanowisku mistrza, a ostatnio na stanowisku starszego mistrza

/okoliczność bezsporna; a nadto załączone akta osobowe wnioskodawcy – świadectwo pracy – k.1/

W okresie zatrudnienia w zakładach (...) w Ł. J. S. pracował na stanowisku mistrza, najpierw przez 9 lat w dziewiarni, następnie zaś przez 2 lata w dziale mechanicznym. W pierwszym okresie zatrudnienia otrzymywał on wynagrodzenie w stawce godzinowej, następnie zaś w stałej stawce. Pracował on w systemie 3-zmianowym. Poza wynagrodzeniem zasadniczym (wynikającym z angażu oraz dodatku funkcyjnego) J. S. otrzymywał także deputat węglowy w stałej wysokości, dodatek do wynagrodzenia za pracę w porze nocnej, dodatek za zastępstwo (w razie nieobecności innego mistrza) oraz premię za wydajność w przypadku przekroczenia norm ustalonych w planie.

/ zeznania wnioskodawcy e - protokół z dnia 22 marca 2018 roku 00:10:11 – 00:27:56 - płyta CD k. 42 w zw. z e - protokołem z dnia 25 lutego 2019 roku 00:05:13 – 00:17:28 - płyta CD k. 168, zeznania W. W. e - protokół z dnia 22 marca 2018 roku 00:33:22 – 00:58:17 - płyta CD k. 42, zeznania R. D. e - protokół z dnia 22 marca 2018 roku 00:58:17 – 01:18:03 - płyta CD k. 42/

W angażach z dnia 16 maja 1970 roku, 26 maja 1970 roku, 11 listopada 1970 roku, 7 czerwca 1971 roku, 10 sierpnia 1971 roku, 18 marca 1972 roku określono wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy w stałej stawce oraz określono, że przysługuje mu prawo do premii zgodnie z regulaminem premiowania mistrzów.

/załączone akta osobowe wnioskodawcy – angaże – k.63-72/

W kolejnych angażach wystawianych do końca 1979 roku pracodawca określał wysokość wynagrodzenie ubezpieczonego w stałych stawkach, wysokość dodatku funkcyjnych w stałych stawkach oraz wskazywał, że przysługuje mu premia do określonego procentu wynagrodzenia bądź, że jest to premia regulaminowa.

/załączone akta osobowe wnioskodawcy – angaże – k.74- 76, 80, 90-92, 105,116/

Z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) w Ł. zachowała się jedynie dokumentacja płacowa za okres od 1980 roku do 1990 roku.

/okoliczność bezsporna, a nadto wypisy z listy płac – k.16-17 plik III akt ZUS/

Do wniosku o ustalenie kapitału początkowego wnioskodawca załączył karty wynagrodzeń za okresy:

- październik – grudzień 1969 roku,
- luty – kwiecień, czerwiec – październik i grudzień 1970 roku,
- marzec – grudzień 1971 roku,
- styczeń – lipiec, wrzesień, listopad – grudzień 1972 roku,
- styczeń – grudzień 1973 roku,

- styczeń – październik 1974 roku,

- kwiecień 1975 roku.

W kartach tych wskazano oprócz płacy zasadniczej wnioskodawcy, także wysokość premii, wysokość dodatku za pracę w porze nocnej, deputatu węglowego, wynagrodzenia za zastępstwo. Na kartach tych brak jest pieczętki zakładu pracy, czy też osoby, która podpisała się w rubryce „obliczył”.

/karty wynagrodzenia k. 11 plik II akt ZUS/

Organ rentowy ustalił wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego w okresie od 1970 roku do 1979 roku jedynie w oparciu o wynagrodzenie ustalone na podstawie angaży i umów w stałej miesięcznej wysokości plus dodatek funkcyjny, z pominięciem dodatków do wynagrodzenia stwierdzonych kartami wynagrodzenia, z uwagi na fakt, iż nie spełniały one, zdaniem organu, wymogów formalnych dla uznania ich za dowód wysokości otrzymywanego wynagrodzenia – nie były bowiem opatrzone pieczętką firmową i imienną osoby dokonującej wpisów.

/okoliczności bezsporne –nadto pismo ZUS k. 149/

W toku niniejszego postępowania wnioskodawca przedłożył kolejną kartę wynagrodzenia za miesiąc listopad 1970 roku, którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie dysponował uprzednio.

/karta wynagrodzenia za listopad 1970 r. - k. 164/

Na powyższych kartach wynagrodzeń przedstawionych przez ubezpieczonego wskazano, iż w okresie od października 1969 roku do lutego 1971 roku deputat węglowy, jako dodatek do wynagrodzenia, wynosił 50 złotych, zaś w okresie od marca 1971 do kwietnia 1975 roku 55 złotych.

/karty wynagrodzenia k. 11 plik II akt ZUS/

Według układu zbiorowego pracy dla przemysłu lekkiego obowiązującego od dnia 30 grudnia 1974 roku według stanu prawnego na dzień 1 stycznia 1978 roku pracownikom zatrudnionym w pełnym wymiarze ustawowego czasu pracy, tzn. będącym na pełnym etacie w przedsiębiorstwach podległych wymienionym w układzie zjednoczeniom przysługiwał ryczałt opały za deputat węglowy w wysokości 55 złotych miesięcznie (§ 52 ust. 1).

/układ zbiorowy pracy dla przemysłu lekkiego k. 46-111/

Sporne karty wynagrodzeń za okres 1969-1975 wystawiane były przez pracodawcę ubezpieczonego. Zajmował się tym dział zarobków, którego rolą było wyliczanie wynagrodzeń pracowników. Na przestrzeni lat zajmowały się tym różne osoby. Jedną z nich była W. W. (2). Karty te były wystawiane co miesiąc w dwóch egzemplarzach. Oryginał otrzymywał pracownik, a wcześniej na podstawie oryginału sporządzana była lista płac. Nie istniał wymóg podpisywania. bądź też stawiania pieczętek na kartach wynagrodzeń przez pracowników działu zarobków, choć w praktyce karty te były podpisywane przez osoby, które ją sporządzały. Na kartach tych były wpisywane wszystkie składniki wynagrodzenia, do których pracownik miał prawo. Część kart, które wnioskodawca przedłożył do organu rentowego były wystawione i podpisane przez W. W. (2).

/zeznania wnioskodawcy e - protokół z dnia 22 marca 2018 roku 00:10:11 – 00:27:56 - płyta CD k. 42 w zw. z e - protokołem z dnia 25 lutego 2019 roku 00:05:13 – 00:17:28 - płyta CD k. 168, zeznania W. W. e - protokół z dnia 22 marca 2018 roku 00:33:22 – 00:58:17 - płyta CD k. 42, zeznania R. D. e - protokół z dnia 22 marca 2018 roku 00:58:17 – 01:18:03 - płyta CD k. 42/

W przypadku uwzględnienia kwot wynagrodzeń na podstawie książeczek (kart) wynagrodzeń, na podstawie angaży, uwzględnieniu minimalnego wynagrodzenia za okresy nieudokumentowanych wynagrodzeń oraz po uwzględnieniu

wynagrodzeń wskazanych w kopii karty wynagrodzenia za listopad 1970 roku wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego uległby zmianie i wyniósłby z 10 lat – 123,13 %.

Wysokość kapitału początkowego uległaby zmianie i wnosiłaby 176.220,44 zł.

Wysokość emerytury po uwzględnieniu nowej wysokości kapitału początkowego wynosiłaby na 30.11.2014 r. 2.861,64 zł, a po kolejnych waloryzacjach i doliczeniach składek na dzień 1 stycznia 2019 r. – 3.042,56 zł.

W przypadku natomiast uwzględnienia kwot wynagrodzeń na podstawie książeczek (kart) wynagrodzeń, na podstawie angaży, uwzględnieniu minimalnego wynagrodzenia za okresy nieudokumentowanych wynagrodzeń oraz po uwzględnieniu wynagrodzeń wskazanych w kopii karty wynagrodzenia za listopad 1970 roku oraz po uwzględnieniu deputatu węglowego za miesiące, w których przyjęto minimalne wynagrodzenie i wynagrodzenie na podstawie angaży – wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego uległby zmianie i wyniósłby z 10 lat – 123,86%.

Wysokość kapitału początkowego uległaby zmianie i wnosiłaby 176.937,31 zł.

Wysokość emerytury po uwzględnieniu nowej wysokości kapitału początkowego wynosiłaby na 30.11.2014 r. 2.872,56 zł, a po kolejnych waloryzacjach i doliczeniach składek na dzień 1 stycznia 2019 r. – 3.053,88 zł.

/pismo ZUS z dnia 31 stycznia 2019 roku k. 159/

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie przesłuchania wnioskodawcy, zeznań świadków W. W. (2) oraz R. D. (1) oraz dowodów z dokumentów, w tym zawartych w aktach rentowych. Podkreślić należy, że za wyjątkiem spornych kart wynagrodzeń (o których mowa będzie w dalszej części uzasadnienia) żadna ze stron postępowania nie kwestionowała ani autentyczności ani treści tych dokumentów, a co również istotne ubezpieczony nie wniósł zastrzeżeń do wyliczeń dokonanych przez organ rentowy.

Osią sporu w niniejszej sprawie pozostawała możliwość uznania za wiarygodne i posiadające odpowiednią moc dowodową kart wynagrodzeń za okres od 1969 do 1975 roku, w których posiadaniu był ubezpieczony, a który wskazują, iż osiągał on wyższe wynagrodzenie ,niż wynikające z samych tylko angaży i dodatku funkcyjnego (które jako jedyne uwzględnił Zakład Ubezpieczeń Społecznych podczas ustalania wysokości kapitału początkowego ubezpieczonego). Składały się bowiem na nie także premie, dodatek za zastępstwo, za pracę w godzinach nocnych oraz deputat węglowy. Organ rentowy odmawiał konsekwentnie omawianym dokumentom mocy dowodowej, z uwagi na brak na nich pieczęci pracodawcy oraz czytelnego podpisu osoby je sporządzającej. Z uwagi na powyższe, same w sobie omawiane dokumenty, poza ich wyglądem fizycznym wskazującym na sporządzenie kilkadziesiąt lat temu, mogły być wystawione przez dowolną osobę i uzupełnione dowolną treścią, co w chwili obecnej niemożliwe jest do weryfikacji.

Wyniki postępowania dowodowego w niniejszej sprawie w sposób jednoznaczny wskazały jednak, iż sporne dokumenty zasługują na obdarzenie ich walorem wiarygodności w pełnym zakresie. Po pierwsze, wszystkie trzy osobowe źródła dowodowe w niniejszej sprawie (tj. ubezpieczony, W. W. (2) oraz R. D. (1), zatrudniony na tożsamym stanowisku co wnioskodawca), zgodnie stwierdzili, iż tego rodzaju karty wynagrodzeń były pracownikom co miesiąc wydawane i stwierdzały wysokość osiąganego przez nich wynagrodzenia wraz ze wszystkimi dodatkami. Nadto W. W. (2), po okazaniu jej przedmiotowych kart, potwierdziła, iż są to karty wydawane w spornym okresie przez zakład pracy wnioskodawcy. Co więcej, rozpoznała wśród nich również karty sporządzone i podpisane przez siebie jako pracownika działu zarobków. Tym samym brak było dalszych podstaw do kwestionowania wiarygodności omawianych dokumentów i należało uczynić je podstawą ustaleń faktycznych dotyczących wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy w spornym okresie. Trzeba nadto podkreślić, iż zeznania wszystkich trzech wymienionych wyżej osób były spójne, logiczne i obiektywne. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, aby kwestionować ich wiarygodność.

Sąd Okręgowy oddalił natomiast wniosek dowodowy ubezpieczonego zawarty w piśmie z dnia 14 listopada 2018 roku o wyliczenie emerytury wnioskodawcy w oparciu o dokumentację R. D. (1) jako niemający znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Brak jest bowiem jakichkolwiek podstaw prawnych dla ustalania wysokości emerytury w oparciu

o wysokość wynagrodzenia innego pracownika, nawet zatrudnionego na takim samym stanowisku. Jak słusznie zauważył bowiem organ rentowy, stosunek pracy, a także łączące się z nim wynagrodzenie, ma bowiem charakter indywidualny. Określone dodatki do wynagrodzenia, jak również sama wysokość wynagrodzenia mogą się zatem różnić nawet wśród pracowników zatrudnionych na tych samych stanowiskach. Różnica ta jest szczególnie widoczna w przypadku spornych w niniejszej sprawie dodatków do wynagrodzenia w postaci premii za zastępstwo, dodatku za godziny nocne oraz premii za wydajność, które zależą w całości od indywidualnie i rzeczywiście wykonywanej pracy przez konkretnego pracownika w danym okresie. Tym samym brak jest jakichkolwiek racji, aby niejako transponować premie i dodatki jednego pracownika na innego pracownika. Tego rodzaju postępowanie byłoby także sprzeczne w wyrażoną w orzecznictwie zasadą zakazu ustalania wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia w sposób jedynie przybliżony, a nie pewny (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058). Z tych względów wnioszek ten podlegał oddaleniu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie zasługiwało na uwzględnienie w części.

Wskazać należy, że zgodnie z treścią art.114 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r., poz.1270), w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

Możliwość wzruszenia decyzji rentowych polega przede wszystkim na niwelowaniu tzw. wad materialnoprawnych, czyli uchybień organu rentowego w zakresie rozstrzygnięcia o faktach warunkujących nabycie prawa do emerytur i rent albo zaniedbań samych ubezpieczonych wywołanych nieporadnością w dokumentowaniu prawa do świadczeń lub niedostateczną znajomością warunków, od których spełnienia zależy przyznanie uprawnień ubezpieczeniowych.

Niezbędnym warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest powołanie nowych dowodów lub wskazanie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji rentowej, które mogą mieć wpływ na istnienie tego prawa. Prawo do świadczenia należy ustalić ponownie (na wniosek zainteresowanego albo z urzędu), jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody albo ujawnione okoliczności wskazujące na błędność decyzji. Zwrot „nowy dowód” obejmuje zarówno przypadki ujawnienia dowodów istniejących przed wydaniem decyzji, jak i sytuacje zgłoszenia dowodów uzyskanych po wydaniu decyzji, pod warunkiem, że wynikają z nich fakty powstałe przed tym momentem. Zwrot „ujawnione okoliczności” oznacza zarówno okoliczności faktyczne, jak i okoliczności sprawy, czyli nie tylko fakty, których ustalenie warunkuje wydanie decyzji, lecz także wszelkie zachowania uczestników postępowania w sprawie ustalania prawa. Należy więc przyjąć, że „ujawnione okoliczności” to określane w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie uprawnień ubezpieczeniowych oraz uchybienia normom prawa materialnego lub/i procesowego wpływające na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną ex lege sytuacją prawną zainteresowanego (Jankowska Karina, Jędrasik-Jankowska Inetta, Komentarz do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, (w:) Prawo do emerytury. Komentarz do ustaw z orzecznictwem, komentarz do art.114).

W myśl art. 26 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz.1270 z późn. zm.) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art.25 (podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art.173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art.40a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o

systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust.1a i 1b oraz art. 185) przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust.5 i art. 183.

Zgodnie art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art. 173 ust. 3).

Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy). Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,

2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,

3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku. Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24% tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu (ust. 3b).

Istota niniejszego postępowania sprowadziła się, zatem do rozstrzygnięcia, czy możliwym jest przyjęcie innych wartości wynagrodzenia przy wyliczaniu kapitału początkowego wnioskodawcy. Nie ulegało, bowiem wątpliwości, że wartość kapitału początkowego wnioskodawcy przekłada się bezpośrednio na wysokość należnego mu świadczenia emerytalnego.

Zgodnie natomiast z dyspozycją art. 6 k.c. to na odwołującym się spoczywał ciężar dowodowy w przedmiotowej sprawie, zatem to ona powinna udowodnić okoliczności, z których wywodzi skutki prawne. Sąd nie jest zaś zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.).

Według § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Należy podkreślić, iż Sąd nie jest związany ograniczeniami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, co wynika z treści art. 473 k.p.c. i sprawia, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądaną, a ich dopuszczenie za celowe.

Wskazana regulacja § 21 ust. 1 powołanego rozporządzenia stanowiąca odpowiednik obowiązującego do dnia 23 listopada 2011 roku § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, że wysokość uzyskiwanego uposażenia nie mogła być wskazana i w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia danego zainteresowanego (tak stanowi m. in. teza wyroku Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997r. - II UKN 186/97, OSNAP 1998/11/324, a także wyroki: Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 1997r. - III AUa 105/97, Apel. W-wa 1997/2/7, Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 czerwca 1995 - III Aur 177/95, OSA 1996/10/32, czy Sądu Apelacyjnego Białymstoku - III Aur 294/93, PS - wkład. 1994/3/6).

Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Chodzi tutaj o umowy pracę, czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

W niniejszej sprawie wnioskodawca kwestionował wysokość wyliczonej emerytury i wnosił o uwzględnienie przy jej wyliczeniu wynagrodzenia z okresu pracy w S. w Ł., poprzez:

- zaliczenie deputatu węglowego za brakujące okresy w latach 1970-1975, albowiem deputat węglowy w latach 1970 – do lutego 1971 wynosił 50 złotych, a od marca 1971 do kwietnia 1975 wynosił 55 złotych, co wynika z kart wnioskodawcy,

- zaliczenie wynagrodzenia za godziny nocne, które od lipca 1971 roku było wypłacane w wysokości 1,10 zł, od sierpnia 1971 roku w wysokości 1,25 zł, od marca 1972 roku w wysokości 1,45 zł, od maja 1973 r. 3,85 zł, od stycznia 1974 roku w wysokości 3,90 zł, a od września 1974 r. do kwietnia 1975 r. w wysokości 4,25 zł i uwzględnienie, że w brakujących miesiącach było 40 godzin nocnych,

- zaliczenie wynagrodzenia za zastępstwo za rok 1971 kwoty 1.943 zł (wypłacone w październiku 1971), za rok 1972 – 314 zł (marzec 1972), 983 zł (czerwiec 1972), 2.334 zł (lipiec 1972), za rok 1973 – 871 zł (luty 1973),

- w okresie za lata 1975-1979 wyliczenie emerytury w wysokości ustalonej poprzez odniesienie do wynagrodzenia R. D. (1). W razie nieuwzględnienia wniosku - zaliczenie deputatu węglowego w wysokości 55 złotych za każdy miesiąc oraz pracy w godzinach nocnych w wysokości 4,25 zł za każdy miesiąc poprzez uwzględnienie 40 godzin nocnych za każdy miesiąc.

Jednocześnie wnioskodawca oświadczył, że nie wnosi o uwzględnienie premii za lata 1970-1972 oraz rok 1974 za miesiące, za które brakuje kart wynagrodzeń oraz wniósł o uwzględnienie wszystkich kwot wskazanych na kartach za 1973 roku, albowiem za ten rok nie brakuje żadnej karty.

Sąd uznał za zasadne stanowisko ubezpieczonego dotyczące konieczności zaliczenia dodatkowych elementów wynagrodzenia wynikających z kart wynagrodzenia, którym organ rentowy odmówił mocy dowodowej. Wzrost wiarygodności powyższych dokumentów oraz konieczność poczynienia na ich podstawie ustaleń faktycznych dotyczących dodatkowych składników wynagrodzenia wnioskodawcy została omówiona już we wcześniejszej części uzasadnienia.

Omówiono także powyżej niezasadność wniosku o obliczenie wysokości wynagrodzenia w przybliżeniu, poprzez zastosowanie sum analogicznych, co w przypadku R. D. (1) zatrudnionego na tym samym stanowisku.

Sąd nie podzielił także stanowiska ubezpieczonego, że w wysokości jego wynagrodzenia powinien być uwzględniony dodatek za pracę w godzinach nocnych w wymiarze 40 godzin w miesiącach, za które ubezpieczony nie dysponuje kartami wynagrodzeń. Wskazać bowiem należy, iż otrzymanie takiego dodatku w każdym pozostałym miesiącu nie zostało przez wnioskodawcę udowodnione wbrew regule wynikającej z art. 6 k.c.. Nawet jeśli przyjąć, iż z pracy w systemie zmianowym wynikał, co do zasady obowiązek pracy w godzinach nocnych w określonym wymiarze w miesiącu, nie oznacza to przecież, iż ubezpieczony w rzeczywistości w wymiarze takim pracował. Wiele różnych czynników dotyczących organizacji pracy mogło bowiem wpływać zarówno na sam fakt pracy ubezpieczonego w porze nocnej w nieudokumentowanych okresach, jak również na jej wymiar. Nie dysponując w tym zakresie żadnym materiałem dowodowym nie sposób zaś czynić supozycji w oparciu jedynie o statystyczne wyliczenia, ile godzin nocny powinien przepracować pracownik w związku z pracą zmianową. Tym samym odwołanie w zakresie, w jakim żądano w nim uwzględnienia wynagrodzenia za pracę w godzinach nocnych w okresach nieudokumentowanych kartami wynagrodzenia, nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd uwzględnił natomiast, zgodnie ze stanowiskiem ubezpieczonego, deputat węglowy w wysokości 55 złotych za każdy miesiąc w latach maj 1975-1979, tj. za okres, za jaki wnioskodawca nie dysponował kartami wynagrodzeń. Ten składnik wynagrodzenia był bowiem składnikiem stałym (niezależnym od ilości i jakości wykonywanej w danym miesiącu pracy), ponadto wynikającym z obowiązującego w tym latach układu zbiorowego prawa pracy. W konsekwencji, pomimo braku kart wynagrodzeń za ten okres, należało przyjąć, iż deputat ten był ubezpieczonemu stale wypłacany we wskazanej wysokości. Sąd uwzględnił również ten składnik wynagrodzenia, przyjmując do wyliczenia, że w okresie od października 1969 roku do lutego 1971 roku deputat węglowy, jako dodatek do wynagrodzenia, wynosił 50 złotych miesięcznie, zaś w okresie od marca 1971 do kwietnia 1975 roku 55 złotych miesięcznie, pomimo braku pojedynczych kart za ten okres. Był to bowiem, jak wyżej wskazano stały miesięczny składnik wynagrodzenia ubezpieczonego i brak jest podstaw, aby przyjąć, że w miesiącach, za które wnioskodawca nie dysponuje tymi kartami, otrzymywał ten składnik wynagrodzenia w innej wysokości niż np. w miesiącu poprzedzającym i następnym.

Sąd mając na względzie wszechstronne zbadanie sprawy zobowiązał zatem organ rentowy do przeliczenia świadczenia w wariantcie uwzględniającym udowodnioną kartami wynagrodzenia wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy oraz deputat węglowy w kwocie 50 złotych (do lutego 1971 roku) oraz od marca 1971 roku 55 złotych - w okresach, w których wysokość wynagrodzenia nie została udowodniona za pomocą kart wynagrodzenia. W ocenie Sądu takie wyliczenie pozwala ustalić faktyczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w spornym okresie.

Organ rentowy dokonał stosownego hipotetycznego wyliczenia emerytury wnioskodawcy poprzez uwzględnienie ww. elementów wynagrodzenia, zgodnie z którym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego uległby zmianie i wyniósłby z 10 lat – 123,86%. Wysokość kapitału początkowego uległaby zmianie i wniósłaby 176.937,31 zł, a w konsekwencji wysokość emerytury po uwzględnieniu nowej wysokości kapitału początkowego wyniósłaby na 30.11.2014 r. 2.872,56 zł, a po kolejnych waloryzacjach i doliczeniach składek na dzień 1 stycznia 2019 r. – 3.053,88 zł.

W ocenie Sądu, nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca w spornym okresie faktycznie uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości udokumentowanej przedmiotowymi kartami wynagrodzenia, a w pozostałych okresach – co najmniej deputat węglowy w wysokości 50 złotych i 55 złotych we wskazanych powyżej okresach. Wyliczony zaś na ich podstawie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł **123,86%** i okazał się wyższy od dotychczas przyjmowanego przez organ rentowy względem wnioskodawcy tj. 113,58%.

Mając na względzie powyższe, zdaniem Sądu nie ma żadnych przeszkód by zaliczyć ubezpieczonemu do wysokości świadczenia - wynagrodzenia ze spornego okresu na podstawie zachowanej dokumentacji załączonej do akt sprawy.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił wysokość emerytury J. S. od dnia 1 maja 2017 roku przy uwzględnieniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego 123,86%.

O dacie przeliczenia emerytury wnioskodawczyni Sąd orzekł na podstawie art. 129 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W pozostałym zakresie odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie

Natomiast na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. Sąd Okręgowy zasądził od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (zgodnie z § 9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - Dz.U. z 2015 poz. 1800).

z/

odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. ZUS wypożyczając akta ZUS oraz pełn. wnioskodawcy